

Η μελέτη των έργων των αγίων πατέρων

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Φωτο:poimin.gr

Ιδιαίτερη επίδραση ασκεί στην ψυχή ενός αν-θρώπου η γνωριμία και επικοινωνία του με άλλους ανθρώπους. Σοφία του χαρίζει η επικοινωνία του μ' έναν σοφό, υψηλές σκέψεις και ωραία αισθήματα η επικοινωνία του μ' έναν ποι-ητή, γεωγραφικές γνώσεις η επικοινωνία του μ' έναν πε-ριηγητή. Και, βέβαια, η γνωριμία και επικοινωνία του με τους αγίους τον φέρνει κοντά στην αγιότητα, τον κάνει, αν το θέλει κι αυτός, άγιο. «Μαζί με τον όσιο», λέει ο ψαλμωδός, «θα είσαι κι εσύ όσιος, μαζί με τον αθώο άνθρω-πο θα είσαι κι εσύ αθώος και μαζί με τον εκλεκτό θα είσαι εκλεκτός».

Θέλεις να ανήκεις στην ουράνια κοινωνία των αγίων; Θέλεις να γίνεις μέτοχος της μακαριότητάς τους; Πλησίασέ τους και γνώρισέ τους από τώρα, από τη σύντομη επί-γεια ζωή, την οποία η Γραφή δεν ονομάζει καν ζωή αλλά προσωρινή διαμονή. Όταν βγεις από την πρόσκαιρη κατοικία σου, το σώμα, εκείνοι θα σε δεχθούν κοντά τους σαν γνώριμό τους και φίλο τους.

Δεν υπάρχει πιο στενή γνωριμία, πιο στενή σχέση απ' αυτήν που δημιουργεί η

ταυτότητα σκέψεων, αισθημάτων και σκοπών. Όπου υπάρχει ομοφροσύνη, εκεί θα υπάρξει οπωσδήποτε και ομοψυχία, εκεί και ένας σκοπός, εκεί και κοινή προσπάθεια και κοινή επιτυχία.

Οικειώσου τη σκέψη και το πνεύμα των αγίων πατέρων, μελετώντας τα έργα τους. Οι άγιοι πατέρες εκπλήρωσαν τον σκοπό τους, τη σωτηρία. Όμοια κι εσύ θα εκπληρώσεις το σκοπό σου, θα σωθείς, αν γίνεις ομόγνωμος, ομόβουλος και ομόψυχος των αγίων πατέρων.

Ο ουρανός δέχτηκε τους αγίους πατέρες στα μακάρια σκηνώματά του. Έτσι έδειξε πως επιδοκιμάζει τις σκέψεις, τα αισθήματα και τις πράξεις των αγίων πατέρων, που κατέθεσαν τον νου, την καρδιά και τη βιοτή τους στα συγγράμματά τους. Αυτό σημαίνει πως η πνευματική χειραγωγή μας από τα αγιοπατερικά συγγράμματα είναι απόλυτα αξιόπιστη, επικυρωμένη από τον ίδιο τον ουρανό!

Όλα τα έργα των αγίων πατέρων γράφτηκαν με τον φωτισμό και την επιφοίτηση του Αγίου Πνεύματος. Θαυμαστή είναι η συμφωνία τους, θαυμαστή και η χρήση τους. Όποιος χειραγωγείται απ' αυτά, δίχως αμφιβολία χειραγωγείται από το Άγιο Πνεύμα.

Όλα τα νερά της γης χύνονται και συνενώνονται στον ωκεανό. Όλα τα έργα των πατέρων συνενώνονται στο Ευαγγέλιο. Όλα μας διδάσκουν την ακριβή τήρηση των εντολών του Χριστού. Όλων αρχή και τέλος, πηγή και πεμπουσία είναι το Ευαγγέλιο.

Οι άγιοι πατέρες μάς μαθαίνουν πώς να προσεγγίζουμε το Ευαγγέλιο, πώς να το μελετάμε και πώς να το κατανοούμε σωστά, καθώς επίσης και το τί συμβάλλει στην κατανόησή του ή, απεναντίας, την εμποδίζει. Γι' αυτό στην αρχή της πνευματικής σου πορείας να μελετάς περισσότερο τα έργα των πατέρων και, όταν εκείνοι σε διδάξουν τον τρόπο της ορθής ευαγγελικής μελέτης, τότε πια κατεξοχήν το Ευαγγέλιο να διαβάσεις.

Μη νομίζεις ότι σου φτάνει η μελέτη του Ευαγγελίου και ότι δεν σου χρειάζεται η μελέτη των πατερικών συγγραμμάτων. Μια τέτοια σκέψη είναι υπερήφανη και επικίνδυνη. Καλύτερα είναι να σε οδηγήσουν στο Ευαγγέλιο οι άγιοι πατέρες σαν παιδί τους αγαπημένο, που πήρε την πρώτη αγωγή και μόρφωση από τα συγγράμματά τους.

Όσοι με αφροσύνη και αλαζονεία απορρίπτουν τους αγίους πατέρες, προσεγγίζοντας άμεσα, με τυφλή θρασύτητα, αφώτιστο νου και ακάθαρτη καρδιά το Ευαγγέλιο, απορρίπτονται απ' αυτό και πέφτουν σε ολέθρια πλάνη. Το Ευαγγέλιο αφήνει μόνο τους ταπεινούς να το προσεγγί-σουν.

Η μελέτη των πατερικών κειμένων είναι η μητέρα και η βασίλισσα όλων των αρετών. Από τα κείμενα αυτά δι-δασκόμαστε το αληθινό νόημα της Αγίας Γραφής, την ορθή πίστη, την ευαγγελική ζωή, κοντολογίς τη χριστια-νική τελειότητα και τη σωτηρία. Η μελέτη των πατερικών κειμένων, με την καθοδήγηση των πνευματοφόρων δι-δασκάλων, είναι ο κύριος χειραγωγός όσων επιθυμούν να τελειωθούν πνευματικά και να σωθούν.

Τα πατερικά βιβλία μοιάζουν με καθρέφτες. Κοιτάζο-ντας μέσα τους συχνά και προσεκτικά, η ψυχή μπορεί να δει όλες τις ελλείψεις και τα ελαττώματά της. Μοιάζουν, επίσης, με μια πλούσια συλλογή ποικίλων φαρμάκων. Σ' αυτήν η ψυχή μπορεί να βρει το κατάλληλο φάρμακο για κάθε της ασθένεια.

Ο άγιος Επιφάνιος Κύπρου έλεγε: «Τα χριστιανικά βι-βλία είναι αναγκαίο απόκτημα γι' αυτούς που τα έχουν. Γιατί και η θέα μόνο των βιβλίων αυτών μάς κάνει πιο δυ-σκίνητους προς την αμαρτία και μας σπρώχνει να σηκω-θούμε προς την άρετή».

Η μελέτη των έργων των αγίων πατέρων πρέπει να γί-νεται καθημερινά, με επιμέλεια και προσοχή. Ο άορατος εχθρός μας, όπως λέει ο σοφός Σολομών, «μισεί κάθε φωνή με την οποία (οι άνθρωποι ειδοποιούνται και) ασφαλίζονται απ' αυτόν», γι' αυτό μισεί ιδιαίτερα τη φω-νή των πατέρων. Αυτή η φωνή αποκαλύπτει τις επιβουλές του και την πανουργία του, τις παγίδες του και τον τρόπο της δράσεώς του. Γι' αυτό πασχίζει να μας αποτρέψει από τη σωτήρια μελέτη των πατερικών βιβλίων με κάθε τρόπο, είτε υποβάλλοντάς μας υπερήφανους και βλάσφημους λογισμούς είτε ρίχνοντάς μας σε μάταιες μέριμνες είτε εμπνέοντάς μας ακηδία και ανία είτε σκοτίζοντας τον νου μας με τη λήθη.

Από τον πόλεμο τούτο του εχθρού μπο-ρούμε να αντιληφθούμε πόσο σωτήρια είναι για μας η πατερική μελέτη και πόσο βλαπτική για τον εχθρό. Είναι όπλο που τον εξουδετερώνει και τον θανατώνει. Γι' αυτό το μισεί τόσο. Γι' αυτό επίμονα προσπαθεί να το αρπάξει από τα χέρια μας.

Ο καθένας ας επιλέγει τα πατερικά αναγνώσματα που ταιριάζουν στον τρόπο της ζωής του. Ο αναχωρητής ας διαβάσει τους πατέρες που έγραψαν για την ησυχαστική ζωή, ο κοινοβιότης τους πατέρες που έγραψαν για την κοινοβιακή ζωή, ο λαϊκός χριστιανός, που ζει μέσα στον κόσμο, τους πατέρες που απευθύνουν τις διδαχές τους γενικά σ' όλους τους χριστιανούς.

Σ' όποιο δρόμο σωτηρίας κι αν έχεις κληθεί, μπορείς να εντρυφήσεις στα έργα των πατέρων και να ωφεληθείς πολύ από τη θεόπνευστη διδασκαλία τους. Οπωσδήποτε, πάντως, τα αναγνώσματά σου πρέπει να είναι αντίστοιχα της μορφής της ζωής σου. Διαφορετικά, θα γεμίσεις τον νου σου με σκέψεις και ιδέες άγιες, βέβαια, αλλά αταίριαστες σ' εσένα και ανεφάρμοστες στην πράξη, που θα σε εξωθήσουν σε μια άσκοπη δραστηριότητα, βασισμέ-νη μόνο στη φαντασία και στην επιθυμία. Έτσι τα έργα της ευσέβειας, που ταιριάζουν σ' εσένα και που ζητάει από σένα ο Θεός, θα ξεγλιστρούν μέσ' από τα χέρια σου. Δεν θα γίνεις παρά ένας άκαρπος ονειροπόλος, καθώς οι σκέψεις σου, ασυμβίβαστες με τη μορφή της ζωής σου, αναπόφευκτα θα προξενούν στην καρδιά σου σύγχυση, στη συμπεριφορά σου αντιφατικότητα, σ' εσένα και τους πλησίον σου πιέσεις δυσμενείς. Με τη σφαλερή μελέτη της Γραφής και των πατέρων εύκολα ξεστρατίζει κανείς από τον δρόμο της σωτηρίας στα σκοτεινά δάση και στους βαθείς γκρεμούς της καταστροφής, όπως το έπαθαν πολ-λοί.

(Αγίου Ιγνατίου Μπριαντσανίνωφ, Ασκητικές εμπειρίες, τ. Α', εκδ. Ι. Μ. Παρακλήτου 2008, σ. 125-129)